

Таким чином, існує необхідність розробки міжрегіональних моделей для належної оцінки та врахування забруднення, що виникає внаслідок процесів міжнародної торгівлі, які спричиняють не лише міжгалузевий, але і міжрегіональний зв'язок, що має як економічний, так і екологічний характер. Математична формалізація моделі передбачає розширення системи (1), де кожен вид економічної діяльності в кожному регіоні представлений в матриці окремим рядком та стовпцем:

$$\begin{pmatrix} x_1^{(1)} \\ x_2^{(1)} \\ \dots \\ x_k^{(1)} \\ x_1^{(2)} \\ x_2^{(2)} \\ \dots \\ x_k^{(2)} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} A_{11} & A_{12} & \dots & A_{1k} & B_{11} & B_{12} & \dots & B_{1k} \\ A_{21} & A_{22} & \dots & A_{2k} & B_{21} & B_{22} & \dots & B_{2k} \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ A_{k1} & A_{k2} & \dots & A_{kk} & B_{k1} & B_{k2} & \dots & B_{kk} \\ C_{11} & C_{12} & \dots & C_{1k} & D_{11} & D_{12} & \dots & D_{1k} \\ C_{21} & C_{22} & \dots & C_{2k} & D_{21} & D_{22} & \dots & D_{2k} \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ C_{k1} & C_{k2} & \dots & C_{kk} & D_{k1} & D_{k2} & \dots & D_{kk} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1^{(1)} \\ x_2^{(1)} \\ \dots \\ x_k^{(1)} \\ x_1^{(2)} \\ x_2^{(2)} \\ \dots \\ x_k^{(2)} \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} y_1^{(1)} \\ y_2^{(1)} \\ \dots \\ y_k^{(1)} \\ -y_1^{(2)} \\ -y_2^{(2)} \\ \dots \\ -y_k^{(2)} \end{pmatrix}, \quad (2)$$

де k – кількість регіонів, $x_i^{(1)}$, $x_i^{(2)}$, $y_i^{(1)}$, $y_i^{(2)}$ – відповідно валовий випуск основної продукції, знищені забруднювачі, кінцева продукція, незнищені забруднювачі для i -го регіону, A_{ij} , B_{ij} , C_{ij} , D_{ij} – технологічні матриці.

Подальші дослідження з міжрегіональними таблицями «витрати-випуск» пов'язані з проблемою їх інформаційного забезпечення. Адже, для різних країн статистичні дані часто готуються неузгоджено, для різної кількості видів економічної діяльності та в різні роки. Одним з підходів до розв'язання цієї проблеми є агрегування таблиць «витрати-випуск».

Список літератури:

1. Леонтьев В. В. Межотраслевой анализ влияния структуры экономики на окружающую среду / В. В. Леонтьев, Д. Форд // Экономика и математические методы. – 1972. – Т.8. – №3. – С. 370–400.

ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМІВ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ТА ЗМІЦНЕННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО РЕГІОНУ

*Варяниченко О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту виробничої сфери,
Корчагіна Л.Ф., студентка ДВНЗ «НГУ», м. Дніпропетровськ, Україна*

Глобальному економічному середовищу, за висновками та прогнозами провідних міжнародних фінансових інститутів, залишаються притаманними ознаки економічної депресії та досить високого рівня невизначеності перспектив і макроекономічної нестабільності. При цьому конкурентна боротьба на світових ринках стає дедалі жорсткішою. Сьогодні Україна пододала «стратегічну паузу» та має значний експортний потенціал. Регіони стають незалежними одиницями, що

володіють різними експортними потенціалами. Це значною мірою залежить від набору різних внутрішніх та зовнішніх чинників.

Експортний потенціал регіону – здатність усього суспільного виробництва, розташованого в межах даної території виробляти та реалізовувати товари та послуги на світовому ринку з максимальною користю для країни. Складові елементи експортного потенціалу регіону наведено на рис.:

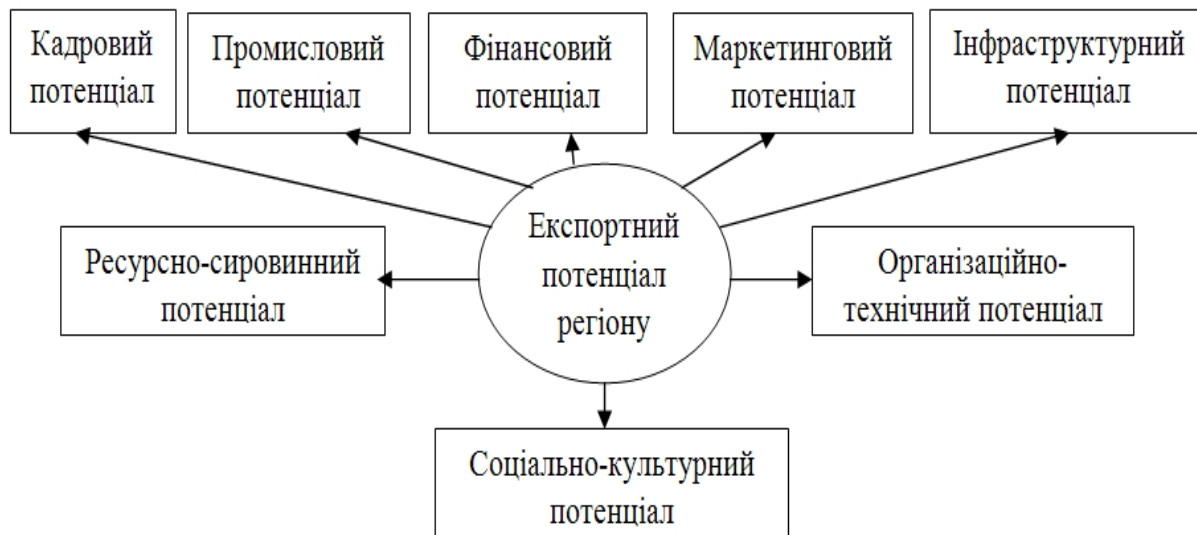

Рис. Складові елементи експортного потенціалу регіону

Джерело: [1]

Конкурентоспроможність є основною складовою, яка формує експортний потенціал країни та регіонів в цілому. За визначенням Європейської Комісії, регіональна конкурентоспроможність – здатність регіону виробляти такі товари та послуги, які користуються попитом на міжнародних ринках, та водночас забезпечують стабільний і високий рівень прибутків місцевого населення; або (узагальнено) здатність регіону в умовах зовнішньої конкуренції забезпечувати відносно високий рівень прибутків та зайнятості [2].

Предметом конкуренції між регіональними суб'єктами можуть стати державні програми і проекти, пов'язані з розміщенням продуктивних сил, а також з вирішення соціальних проблем. При постійному дефіциті ресурсів претендувати на участь у реалізації таких програм і проектів зможуть лише регіони, у яких найвищий рівень надійності конкурентних позицій. Конкурентоздатність регіону залежить від здатності впроваджувати інновації, модернізувати виробничі й технологічні процеси, пристосовуючись до мінливих умов навколишнього середовища.

Дніпропетровщина – ключовий регіон промислового ядра України. Індекс промислового виробництва області оцінено експертами як «дуже високий». Дніпропетровська область є регіоном-лідером в Україні, на який припадає 19% промислового виробництва країни: понад 30% виробництва чавуну, практично 45% – сталі, 56% – труб. Щорічно зростають обсяги промислового виробництва: у 2010 р. – на 16,1%, в 2011р. – на 5,4%, в 2012 р. – ще на 2,2%. Обсяги валової продукції сільського господарства за 2 роки зросли на 18,7%. Регіон забезпечує 15% експорту України. Збільшення потужностей промислових підприємств сприяє створенню нових робочих місць. Починаючи з 2010 року по 2012 (включно) створено майже 170 тисяч нових робочих місць. Область має зовнішньоекономічні відносини зі 143 країнами світу. У структурі регіонального експорту 73% припадає на підприємства гірничо-

металургійного комплексу. Провідними експортерами гірничо-металургійного комплексу є підприємства групи Метінвест, АрселорМіттал, Інтерпайп, Євраз; машинобудування – Південмаш, Дніпровагонмаш і корпорація "ВЕСТА"; сільського господарства – Агро-Союз та Агро-Овен. Обсяги експорту товарів провідних областей України за 2010-2012 рр. наведено у таблиці:

Таблиця

Обсяги експорту товарів провідних областей України за 2010-2012 рр.

Назва області	тис. дол. США 2012 рік	у % до 2011р.	тис. дол. США 2011 рік	у % до 2010 р.
Дніпропетровська	10129717,1	97,8	10363194,7	129,4
Донецька	14127178,9	82,2	17197627,3	131,0
Київська	1982972,1	116,9	1696203,8	130,3
Миколаївська	2370724,8	143,3	1654399,1	103,6
Запорізька	4004800,1	96,5	4151226,1	129,7

Джерело: [3]

За даними табл.1 видно, що обсяги експорту не стабільні, помітний незначний спад у 2012р. порівняно з 2011р., але незважаючи на це, Дніпропетровський регіон знаходиться у першій п'ятірці і залишається привабливим для інвестицій.

Посилення ризиків настання «другої хвилі» світової фінансово-економічної кризи, очікування погіршення кон'юнктури світових ринків обумовлюють необхідність визнання серед базових пріоритетів соціально-економічного розвитку України на період 2013–2014 рр. орієнтацію на зміцнення конкурентоспроможності регіонів (у т.ч. у спосіб задіяння потенціалу внутрішнього облаштування країни, посилення ємності регіональних ринків, зростання платоспроможності місцевих суб'єктів господарювання, дієздатності публічної влади на місцевому рівні) зі збереженням переваг відкритості національної економіки.

Основні напрямки регіональної політики - підвищення інвестиційної привабливості Дніпропетровщини і всемірне сприяння розвитку усіх форм відповідального бізнесу, просування дніпропетровських підприємств на світові ринки.

Для сприяння ефективному розвитку експортного потенціалу Дніпропетровського регіону визначено наступні пріоритети: модернізація базових виробництв, особливо металургійних підприємств регіону; залучення до регіону інвестицій; підтримка хімічної галузі регіону; розвиток інфраструктуру регіону; забезпечення прозорості управління на всіх рівнях; поліпшення рівня та тривалості життя; забезпечення європейських стандартів (якості); розвиток агропромислового комплексу, будівельної галузі, а також освіти, охорони здоров'я та екології; системна робота Міністерства закордонних справ з пошуку нових ринків збуту для вітчизняної продукції із задіянням можливостей всіх закордонних дипломатичних установ – диверсифікація експорту в географічному розрізі, що передбачає вихід на нові перспективні зарубіжні ринки та зміцнення (розширення) позицій на існуючих.

Важлива роль при цьому відводиться державній підтримці, яка полягає не лише в удосконаленні законодавства, поліпшенні інфраструктури, наданні інформаційних та консультативних послуг, сприянні участі вітчизняних фірм на зарубіжних

виставках і ярмарках, але й наданні фінансової підтримки через експортне кредитування, експортне страхування, надання державних гарантій тощо, що сприятиме реалізації та підвищенню експортного потенціалу Дніпропетровського регіону.

Список літератури:

1. Домченко Є.Ю., Грицайчук Е.М. Регіональна політика розвитку та зміцнення експортного потенціалу Дніпропетровського регіону [Електронний ресурс] / Є.Ю.Домченко, Е.М. Грицайчук – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ekpr/2011_46/statti/7.pdf
2. Дугінець Г.В. Розвиток експортного потенціалу Дніпропетровського регіону в умовах загострення фінансової кризи [Електронний ресурс] / Г.В. Дугінець – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ekpr/2009_29/Stati/5PDF.pdf
3. Ukrstat.org – публікація документів Державної Служби Статистики України – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2012/zd/oet/oet_u/arh_oet2012_u.html

ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ПРОЦЕСИ У РЕГІОНІ В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*Галушка Є.О., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м.Чернівці, Україна*

Регіон як територіальне явище є частиною цілісної соціально-економічної та екологічної системи із замкнутим відтворювальним циклом. Найчастіше його визначають як територіальне утворення, в межах якого відбуваються процеси відтворення його соціально-економічного та екологічного потенціалу. Складність та багатогранність процесів, що відбуваються в регіоні, формує велике розмаїття пов'язаних з цим проблем.

Дослідженням проблем регіону в сучасних умовах реалізації концепції сталого розвитку вже тривалий час займаються такі вітчизняні та зарубіжні учені як Бистряков І. К., Долішній М.І., Дорош О. С., Качаровська Л., Кирдина С. Г., Кон І., Павлов К., Плякин А. В., Роккан С., Урвин Д., Сторонянська І., Школа І.М., Шульц С. та інші.

Проте все ще недостатньо дослідженими залишаються окремі аспекти сталого розвитку регіону, пов'язані із оптимальністю, ефективністю та збалансованістю просторового розвитку, механізмами самоорганізації та синергії просторових систем, особливостями прояву та використання таких ознак регіонального простору як цілісність, інтегрованість та ідентичність тощо. Все це зумовлює необхідність подальших досліджень структури регіонального простору та застосування нових методологічних підходів.

Економічний простір виражається сукупністю економічних, екологічних, правових та інших відносин, що формуються на основі єдиних правил їхнього регулювання й розвиваються на території, що не має внутрішніх економічних кордонів для переміщення робочої сили, капіталу, товарів і послуг. Метою